

MOJŽÍŠ: Největší přikázání Starého a Nového zákona

Cíle:

- 1) **Naukový:** Žáci jsou seznámeni s dvěma největšími přikázáními lásky, o kterých mluvil Ježíš, a dokáží si je propojit se Starým zákonem. Poznávají, že Desatero není něco, co člověka omezuje, ale že je přirozenou součástí života.
- 2) **Formační:** Žáci pochopí, že láska a milosrdenství přináší dobro a to jim může být motivací pro jejich život. Kdo miluje a koná vše z lásky, pro toho je přirozené přikázání dodržovat. Jsou přirozenou součástí jeho života. Pak dokáže být citlivý a vnímavý i ke hříchu.

Pomůcky:

- 1) Časopisy a noviny, lepidlo a tvrdé papíry na koláž; Příloha č. 1 – Mít rád; papíry, tužky, Pracovní list, balicí papíry, fixy, Bible pro každého nebo alespoň do dvojice, Příloha č. 2 – Odkazy na Mt 22,37 a 39; pastelky, lepidlo

Scénář:

- 1) Úvod do tématu – aktivita „mít rád“
- 2) Největší přikázání
- 3) Práce s Biblickým textem 2Kr 6,8-23
- 4) Závěr – hodnoty a přikázání

Poznámka: tuto hodinu lze rozdělit do dvou – záleží na katechetovi, jaké varianty práce vybere.

1. Úvod do tématu – aktivita „mít rád“

Katecheta naváže na minulou hodinu. Připomene poselství a význam smlouvy, kterou Bůh uzavřel s izraelským lidem. Tato smlouva ukazuje na Boží lásku, která je věrná a nikdy člověka neopouští. Jak se tato smlouva projevovala v životě Izraelitů, budeme postupně objevovat.

Motivační aktivita „Mít rád“.

Cílem je pojmenovat si hodnoty, které přispívají k dobrému soužití mezi lidmi.

Varianta 1. – časově náročnější

Katecheta rozdělí žáky do skupinek. Každá skupinka dostane k dispozici různé časopisy a noviny a jejich úkolem bude nejprve vytvořit koláž na téma „Mít rád“. Druhým krokem pak bude napsat na základě dané koláže hodnoty, které k tématu „Mít rád“ patří.

Varianta 2.

Žáci jsou opět ve skupinkách. Katecheta rozdává do každé skupinky proužky papíru, na kterých jsou napsány hodnoty nebo věty, které patří nebo nepatří k tématu „Mít rád“ – inspirace viz **Příloha č. 1**. Žáci budou mít za úkol tyto hodnoty a výroky roztřídit co patří a nepatří k danému tématu. Mohou k nim dopsat vlastní hodnoty a výroky.

Následnou činností **obou variant** bude, že si každý žák sestaví z daných hodnot svůj vlastní žebříček od pro něho nejdůležitějších až po ty méně důležité. Následuje diskuze. Poté si žáci napíší svůj hodnotový žebříček do **Pracovního listu**.

Hodnoty, které žáci objevili, nalepíme nebo napíšeme na balicí papír. Budeme je tak mít neustále k dispozici.

Poznámka: pokud je ve třídě žáků málo, mohou pracovat ve dvojici nebo samostatně.

2. Největší přikázání

Katecheta připomene, co se o smlouvě říká v Bibli – viz minulá hodina:

***Toto jsou přikázání, nařízení a práva, kterým vás Hospodin, váš Bůh, přikázal vyučovat, abyste je dodržovali v zemi, do níž táhnete a kterou máte obsadit:
Poslouchej je, Izraeli, a bedlivě je dodržuj. Tak se ti povede dobře...***

Bůh chce přivést člověka k životu ve společenství s ním. Mojžíš dostává Desatero – smlouvu – a tato smlouva provází izraelský národ neustále.

Nyní se na chvíli přesuneme do Nového zákona a přečteme si příběh, který se k přikázání vztahuje.

Katecheta přečte žákům úryvek Mt 22,34-39:

Když se farizeové doslechli, že umlčel saduceje, smluvili se a jeden jejich zákoník se ho otázal, aby ho pokoušel: „Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe.

Žáci budou objevovat, jak se na tyto dvě přikázání dívá Starý zákon a co sebou nesou:

Varianta 1. – časově náročnější – pracuje s odkazy v Bibli.

Jednotlivé biblické verše odkazují na jiné, které s ním souvisí. Ty pak mohou odkazovat na další. Odkazy bývají buď po stranách textu, nebo jsou úplně dole na stránce. Někteří žáci mohou sledovat verš 37 - přikázání: „**Miluj Hospodina, Boha svého...**“ a někteří budou sledovat odkazy verše č. 39 „**Miluj svého bližního...**“. Nalezené verše si vypíšou na papír – jaké možné verše lze najít viz **Příloha č. 2**. Pokud verš odkazuje na celý text, vypíšou si jen verš, který nejlépe vystihuje význam. Verše budou žáci vypisovat pouze ze Starého zákona, odkazů na Nový zákon si nebudou všimnout. Aktivitu může katecheta časově omezit. Je třeba, aby každý žák (nebo alespoň dvojice) měl Bibli. Je potřeba vybrat ty Bible, ve kterých jsou odkazy (ne ve všech Bibliích odkazy najdeme). Žáci pracují sami nebo ve dvojicích. Po nalezení odkazů následuje prezentace.

Varianta 2.

Žáci dostanou proužky papíru, na kterých jsou napsány biblické verše - viz **Příloha č. 2** – některé se vztahují k verši č. 37 - přikázání: „**Miluj Hospodina, Boha svého...**“ a některé k přikázání „**Miluj svého bližního...**“ verš č. 39. Úkolem bude rozřadit tyto verše podle toho, kam patří.

Výsledky obou variant opět žáci nalepí nebo napíšou na velký balicí papír – ten katecheta připraví tak, že ho rozdělí čarou na dvě poloviny, do první napíše nadpis: „**Miluj Hospodina, Boha svého**“ a do druhé poloviny napíše nadpis „**Miluj svého bližního**“. Do **Pracovního listu** si pak každý napíše jeden verš z obou přikázání, který je nejvíce oslovil.

Otázka pro žáky:

Když Ježíš říká, že tyto dvě přikázání jsou největší, ztrácejí ostatní přikázání svůj význam, svoji důležitost? Jestli ne, tak jak je pak máme vnímat?

Katecheta nechá žáky, aby se k dané otázce vyjádřili. Pak uzavře: z následujícího příběhu, který vypráví o dvou znepřátelených stranách a jehož poselstvím je láska k bližnímu, zkusíme vysledovat i odpověď na danou otázku.

3. Práce s biblickým textem 2Kr 6,8-23

Katecheta přečte biblický příběh 2Kr 6,8-23 **kromě poslední věty, tu zatím nechte**. Žáci mají text napsaný v **Pracovním listě**. Text je zkrácený:

2Kr 6,8-23

Kdykoli se aramejský král chystal do boje proti Izraeli, radíval se se svými služebníky: „Můj tábor bude na tom a tom místě.“ Muž Boží však izraelskému králi vždycky vzkazoval: „Dej si pozor a netáhni tímto místem, protože tam táboří Aramejci!“

Izraelský král posílal zvědy na místo, které mu muž Boží označil a před nímž ho varoval, aby se tam měl na pozoru; stalo se tak ne jednou nebo dvakrát. Ta věc pobouřila mysl aramejského krále; svolal své služebníky a řekl jim: „Proč mi neoznámíte, kdo z našich donáší izraelskému králi?“ Jeden z jeho služebníků řekl: „Nikoli, králi, můj pane. Je to prorok Elíša, který je v Izraeli. Ten oznamuje izraelskému králi i ta slova, která vyslovíš ve své ložnici.“ On poručil: „Jděte zjistit, kde je, a já ho dám zajmout.“ Oznamovali mu: „Hle, je v Dótanu.“ Poslal tam koně a vozy a silný oddíl vojska. Přitáhli v noci a oblehli město.

Za časného jitra vstal sluha muže Božího, vyšel ven, a hle, vojsko s koňmi a vozy obkličovalo město. Mládenec Elíšovi řekl: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“ Odvětil: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ Potom se Elíša modlil: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Elíši. Když se k němu Aramejci začali stahovat, modlil se Elíša k Hospodinu: „Raň tento pronárod zaslepeností!“ I ranil je zaslepeností podle Elíšova slova. Elíša jim řekl: „To není ta cesta ani to město. Pojďte za mnou, dovedu vás k muži, kterého hledáte.“ A dovedl je do Samaří.

Sotva vstoupili do Samaří, Elíša řekl: „Hospodine, otevři jim oči, ať vidí.“ Hospodin jim otevřel oči a spatřili, že jsou uprostřed Samaří. Když je uviděl izraelský král, řekl Elíšovi: „Můj otče, mám je dát pobít?“ Řekl mu: „Nepobíjej. Což jsi je zajal svým mečem a lukem, abys je pobil? Předlož jim chléb a vodu, ať jedí a pijí. Pak ať jdou ke svému pánu.“ Připravil jim tedy velkou hostinu. Když se najedli a napili, propustil je a oni odešli ke svému pánu. **A aramejské hordy už nikdy nevpadly do izraelské země.**

Práce s textem:

1. Katecheta nejprve rozebere s žáky, čemu nerozuměli.
2. Pak společně identifikují postavy příběhu - žáci si v textu označí jednotlivé postavy různými barvami (izraelský národ, aramejský národ, muž Boží – Elíša, jeho sluha – mládenec, Hospodin, izraelský král, aramejský král). Tato identifikace poslouží k lepšímu pochopení děje.
3. Mluvíme o tom, co se v příběhu stalo – zatím z něho nevyvozujeme poselství. Katecheta pak upozorní žáky, že tento příběh není úplný, má své pokračování. Chybí mu jedna závěrečná věta. Tu ale zatím neprozrazuje.

Úkol:

Žáci dokončí příběh – (nejprve na papír) napíší jednou větou závěr příběhu, tak, jak si myslí, že dopadl.

Následuje prezentace. Poté katecheta **přečte poslední větu z příběhu**. Žáci si ji dopíší do rámečku v textu v **Pracovním listě**.

Otázky:

- Co přineslo jednání Elíši a izraelitů? (uchránili zemi od vpádu aramejců)
- Jak toho dosáhli? (prokázali svým nepřátelům milosrdenství, dali jim poznat, že netouží po pomstě)
- Kdo je k tomu přiměl? Na co upozornil? (Elíša – upozornil na to, že to nebyli izraelité, kteří aramejce zajali)
- Kdo tedy vydal aramejce do rukou izraelitů? (Hospodin skrze Elišu)
- Jaké poselství tedy v sobě nese tento příběh?

Nejprve necháme žáky, aby si toto poselství zkusili zformulovat sami.

Jedna z možných výpovědí textu:

Bůh zachraňuje izraelity před nepřáteli, a to skrze proroka. Izraelité si to uvědomují, uznávají Boží zásah, a i když je to svádí, nakonec se zachovávají k nepřátelům milosrdně. Toto milosrdenství přináší další dobro – aramejci již nikdy izraelity nenapadnou.

4. Závěr – hodnoty a přikázání

Úkol:

Vypište z příběhu hodnoty, které vedly k dobrému konci (víra, poslušnost, nepodlehnutí pokušení, úcta, starost o druhé, uznání názoru druhého...). Žáci si je zapíší do **Pracovního listu**. Tyto hodnoty pak mohou porovnat s hodnotami, ke kterým došli v prvních dvou aktivitách.

Závěr:

V **Pracovním listě** mají žáci vypsáno desatero. Zkusí zakroužkovat ta přikázání, která lze v příběhu objevit. (V jednoho Boha věřit budeš, nezabiješ, nepokradeš...)

Nyní se vrátíme k problému, zda ostatní přikázání ztrácejí na významu a jak tedy máme na ně pohlížet. Můžeme opět nechat žáky, aby se k tomu vyjádřili, doplnili své myšlenky nebo je upravili.

Z příběhu nám vyplývá, že ty dvě hlavní přikázání „Miluj svého Boha“ a „Miluj svého bližního“ ostatní přikázání neruší ani nezmenšují jejich význam, ale ostatní přikázání z těchto dvou vycházejí. Na těchto přikázáních spočívá celý Zákon (srov. Mt 22,40)